

**(ADİ) KONKORDATONUN BAŞARIYA ULAŞAMAYACAĞININ ANLAŞILMASI
SEBEBİYLE BORÇLU HAKKINDA İFLÂS KARARI VERİLMESİ ÜZERİNE
DEĞERLENDİRMELER (İİK m. 292/1-b)**

*CONSIDERATIONS REGARDING THE DECISION TO DECLARE BANKRUPTCY AGAINST THE DEBTOR
DUE TO THE REALIZATION THAT THE (ORDINARY) CONCORDAT WILL NOT BE SUCCESSFUL*

Araştırma Makalesi
Emine BİLGİÇ EROĞLU*

ÖZ

İcra ve İflâs Kanunu’nun konkordato hükümlerinde 7101 sayılı Kanun ile yapılan önemli değişikliklerden birisi de konkordatonun başarıya ulaşamayacağının anlaşılması, iflâsa karar verilebilecek bir hâl olarak düzenlenmiştir. (İİK m. 292/1-b). Yargıtay, söz konusu nedenin tek başına iflâs kararı için yeterli olduğunu belirtmekte ve bu yönde karar vermektedir. Sadece konkordatonun başarısızlığı nedenine dayanılarak doğrudan doğruya iflâs sebeplerinden birinin olmamasına rağmen borçlu hakkında iflâs kararı verilmesi gerek konkordato hukuku gerekse de iflâsın son çare özelliği ile bağdaşmamaktadır. Bu anlamda özellikle çalışma konusu olan konkordatonun başarısızlığının tek başına iflâs sebebi olması konkordatoda diğer iflâs sonuçları, yargı kararları ve doktrin görüşleri ışığında konkordatonun amacı da dikkate alınarak incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Konkordato, Konkordatonun Başarıya Ulaşamaması, Borca Batıklık, İflâs, Doğrudan İflâs Sebebi

ABSTRACT

One of the significant amendments made to the provisions on concordat under the Enforcement and Bankruptcy Law by Law No. 7101 is that the situation where it becomes apparent that the concordat will not succeed is regulated as a circumstance under which a decision on bankruptcy may be rendered (Enforcement and Bankruptcy Art. 292/1-b). The Court of Appeal, states that this reason alone is sufficient for a bankruptcy decision and rules accordingly. Although the failure of the concordat agreement alone is not directly one of the reasons for bankruptcy, the decision to declare the debtor bankrupt is incompatible with both the law of concordat and the principle of bankruptcy as a last resort. In this sense, the failure of the concordat, which is the subject of this study,

DOI: 10.32957/hacettepehdf.1819062

Makalenin Geliş Tarihi: 06.11.2025

Makalenin Kabul Tarihi: 24.11.2025

* Arş. Gör., Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Usul-İcra İflâs Hukuku Anabilim Dalı

E-posta: emine.bilgic@hacettepe.edu.tr

ORCID: 0000-0001-6098-4919

Bu makale Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Araştırma ve Yayın Etiği kurallarına uygun olarak hazırlanmıştır.

being the sole cause of bankruptcy has been examined in light of other bankruptcy consequences in the concordat, court decisions, and doctrinal opinions, taking into account the purpose of the concordat.

Keywords: Concordat, Failure of Concordat, Insolvency, Bankruptcy, Direct Cause of Bankruptcy

EXTENDED SUMMARY

Numerous amendments have been made to the provisions on concordat in the Enforcement and Bankruptcy Code by Law No. 7101. One of these changes concerns the circumstances under which a bankruptcy decision will be issued in the concordat process regulated in Article 292 of the Enforcement and Bankruptcy Code. In particular, if it becomes apparent that the concordat will not succeed, a bankruptcy decision will be issued against the debtor within the grace period (Enforcement and Bankruptcy Code, Article 292).

It is stated in doctrine and court decisions that it is sufficient to understand the failure of the concordat in order for a bankruptcy decision to be issued against the debtor based on the wording of the ruling. However, it is argued in doctrine that the failure of the concordat alone is not sufficient to warrant a bankruptcy ruling; one of the direct causes of bankruptcy must also be present.

The amendment introduced by the legislator in Article 292 of the Enforcement and Bankruptcy Code should be evaluated in conjunction with other concordat provisions and, ultimately, with the purpose of the concordat. Indeed, a concordat is an opportunity for debtors experiencing payment difficulties to resume their commercial activities by restructuring their debts over a specific period and possibly with a reduction in the amount owed. This outcome, which would be possible through a concordat, should not in any case result in a bankruptcy decision within the grace period on the general grounds that “the concordat will not succeed.” The possibility of the concordat failing may be based on various reasons. When deciding on bankruptcy, the possibility of failure must be carefully evaluated.

The interpretation based on the wording of the ruling, which concludes that the failure of the concordat alone under Article 292/1-b constitutes a direct state of bankruptcy, is incompatible with both concordat law and bankruptcy law. The provision effectively leaves the debtor facing the severe consequence of bankruptcy solely because they applied for a concordat, and it effectively penalizes the debtor's unsuccessful application with bankruptcy. Indeed, considering the other provisions of the law on concordat that result in the opening of bankruptcy proceedings, the legislator, who requires the existence of one of the direct causes of bankruptcy even in cases where the request for approval is rejected or the concordat is completely terminated, linking the outcome of bankruptcy to the possibility of success, which may arise even without the debtor's fault and may change during the process, is also contrary to the balance of interests intended by the concordat. The legislator has sought the existence of a direct cause for bankruptcy even as a result of the complete termination of the concordat (Enforcement and Bankruptcy Code Art. 308/f).

Considering the outcome that an honest debtor seeks to achieve through a concordat, concluding that Article 292/1-b of the Enforcement and Bankruptcy Code alone constitutes grounds for bankruptcy would also be contrary to the purpose of the concordat. An examination of the provisions relating to concordat clearly shows that, in cases where a decision on bankruptcy may be made, the legislator intended that a bankruptcy decision could only be made against the debtor if there was a direct cause for bankruptcy. Indeed, this situation would also conflict with

other provisions of the concordat. On the other hand, since the provisions on bankruptcy relate to the public interest and public order, the failure of the concordat alone should not result in bankruptcy.

The economic environment in which the country finds itself inevitably affects commercial life. Here, sudden changes in foreign exchange rates or credit interest rates that are not attributable to the debtor may have significantly affected the debtor's concordat and led to its failure.

The unsuccessful outcome of a debtor's petition for a concordat should not always result in the debtor's bankruptcy. This is because the debtor may not be unable to continue their commercial activities as a result of the unsuccessful petition for a concordat. The debtor may continue its commercial activities on a smaller scale or, if the request is rejected, may file another petition for a concordat by meeting the conditions. In this case, in addition to an unsuccessful concordat, one of the direct causes of bankruptcy must be sought. However, it may also be the case that the debtor has simply stopped making payments; this is a temporary situation where the debtor is only experiencing cash flow problems. In this case, the debtor may revise their project and make some changes. The consequence of the debtor merely filing for a concordat and failing in this request being linked to bankruptcy is contrary to the purpose of concordat law. A concordat is a remedial institution that prevents bankruptcy and preempts it. Indeed, as we noted in our assessment above regarding situations where bankruptcy may occur in a concordat, the legislator has subjected the consequences that may arise from bankruptcy in a concordat to significant scrutiny and has directly sought the existence of grounds for bankruptcy.

The result of bankruptcy arising from a concept that is not clearly defined and varies according to each specific case, as a result of a petition for a concordat aimed at enabling businesses to continue their operations, is not a result intended under concordat law. In particular, when declaring bankruptcy due to the failure of the concordat, the debtor's conduct, the determination that there is no prospect of recovery, and the fact that bankruptcy is the only possible outcome for the debtor must be justified, taking into account the purpose of the concordat. This provision would also be consistent with bankruptcy being a last resort. With this amendment, it would be appropriate to eliminate the differences in interpretation arising from Article 292 of by making changes to require more concrete reasons, such as the search for direct causes of bankruptcy, in cases where it is understood that the concordat will not be successful, in a manner that does not conflict with other concordat provisions and the purpose of the concordat.

GİRİŞ

İcra ve İflâs Kanunu'nun (İİK) konkordato hükümlerinde 7101 sayılı Kanun¹ ile birçok değişiklik yapılmıştır. Bu değişikliklerden biri de İİK m. 292'de düzenlenen konkordato sürecinde iflâs kararı verilecek hâllerdir. Özellikle çalışmanın da konusu olan “konkordatonun

¹ İcra ve İflâs Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, Kanun Numarası: 7101, Kabul Tarihi: 28.02.2018, RG 15.03.2018/30361.

başarıya ulaşamayacağı anlaşıyorsa” borçlu hakkında mühlet² içerisinde iflâs kararı verilecektir (İİK m. 292/1-b).

Hükümün lafzından hareketle borçlu hakkında iflâs kararı verilebilmesi için konkordatonun başarısızlığının anlaşılmasının yeterli olduğu doktrinde³ ve yargı kararlarında⁴ belirtilmektedir. Bununla birlikte doktrinde⁵ tek başına konkordatonun başarıya ulaşamamasının iflâs kararı verilmesine yetmeyeceği, doğrudan doğruya iflâs sebeplerinden birinin de bulunması gerektiği ileri sürülmektedir.

Kanun koyucunun İİK m. 292 ile getirdiği değişiklik, diğer konkordato hükümleriyle ve en nihayetinde konkordatonun amacı ile birlikte değerlendirilmelidir. Nitekim konkordato, ödemelerinde sorun yaşayan borçlular için borçlarını belirli bir vade verilerek ve belki borçlarında bir indirim yapılarak yeniden ticari faaliyetlerine devam edebilmesi için bir imkândır. Konkordatonun ilerleyen aşamalarında mümkün olacak bu sonucun, daha mühlet süresi içerisinde genel bir sebep olarak “konkordatonun başarıya ulaşamayacak olması” sebebiyle iflâs kararı ile sonuçlanması her durumda mümkün olmamalıdır. Konkordatonun başarıya ulaşamama ihtimali farklı gerekçelere dayanabilir. İflâs kararı verilirken, başarıya ulaşamama dikkatli değerlendirilmelidir. Zira iflâs kararı, bir şirket için istenmeyen sonuç ve belirli hâllerde başvurulacak son çaredir.

Çalışmada İİK m. 292 hükmü uyarınca mahkemece başarıya ulaşamayan konkordatoda herhâlde re’sen iflâs kararı verilmesi hususu hakkında öncelikle kanun koyucunun konkordatoda iflâsın açılmasını öngördüğü sebepler genel olarak incelenecek, konkordatonun

² Değerlendirmeler hem geçici mühleti hem de kesin mühlet bakımından yapılmıştır. Nitekim İİK m. 292’nin geçici ve kesin mühlette uygulanabileceğine ilişkin bkz. İbrahim Ermenek, ‘Borca Batıklık Nedenine Dayalı Konkordatoda Geçici Mühletin Kaldırılması’ (2020/1) (64) Adalet Dergisi 515-516; Leyla Akyol Aslan, ‘7101 Sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikler Çerçevesinde Adi Konkordatoda Borçlunun Doğrudan Doğruya İflâsına Karar Verilebilecek Hâller’ (2019) 15(42) MİHDER 57-58; M. Ertan Yardım, ‘İİK m. 292 Çerçevesinde Konkordato Mühletinin Kaldırılması Prosedürü’ (2020) 16(45) 89.

³ Akyol Aslan (n 2) 67-68; Yardım (n 2) 115; Tunç Yücel’e göre borçlu hakkında iflâs kararı verilirken doğrudan doğruya iflâs sebeplerinden birinin bulunması gerekmez. Ali Cem Budak ve Müjgan Tunç Yücel, ‘Yeni Konkordato Hukuku’ içinde Bilgehan Yeşilova (edt), *Madde 292* (3. Baskı, Yetkin Yayınları 2023) 354.

⁴ Yargıtay 6 HD, 1537/2222, 27.5.2025; Yargıtay 6 HD, 613/1183, 20.3.2025; Yargıtay 23 HD, 1076/4145, 9.12.2020; Yargıtay 6 HD, 1817/2077, 29.5.2023.

⁵ Ermenek (n 2) 520; M. Serhat Sarısözen, *Konkordato* (6. Baskı, Yetkin Yayınları 2024) 275-276; Ali Cem Budak ve Serdar Kale, ‘Yeni Konkordato Hukuku’ içinde Bilgehan Yeşilova (edt), *Madde 308* (3. Baskı, Yetkin Yayınları 2023) 635-636; Orhan Eroğlu, ‘İflâs Dışı Adi Konkordato Mühleti İçerisinde Borçlunun İflâsına Karar Verilebilecek Durumlar’ (2019) 27(3) SÜHFD 794; Levent Biçer ve Mehmet Fethi Şua, ‘Borca Batık Olmayan Bir Sermaye Şirketinin Konkordato Talebinin Başarıya Ulaşamayacağı Kesin Mühlet İçinde Anlaşıldığında Mahkeme Re’sen ve Başka Bir İnceleme Yapmaksızın İflâsa Karar Vermeli Midir?’ (2021) 18(2) YÜHFD 736 vd.; Sümer Altay ve Ali Eskiocak, *Konkordato ve Yeniden Yapılandırma Hukuku* (4. Baskı, Vedat Kitapçılık 2018) 294.

başarıya ulaşamaması kavramı irdelenecek ve nihayetinde İİK m. 292 uyarınca tek başına konkordatonun başarısızlığının borçlunun iflâsı ile sonuçlanmasının olası olumsuz sonuçları değerlendirilecektir.

Çalışmadaki açıklamalarımız adi konkordatoya ilişkin olup çalışmada borçlu kavramı, sermaye şirketi için kullanılmıştır. Çalışmanın kapsamının sınırlı tutulması amacıyla özellikle başarıya ulaşamayacak konkordato bakımından değerlendirme yapılmıştır.

I. GENEL OLARAK KONKORDATO SÜRECİNDE İFLÂS SEBEPLERİ

Çalışmanın konusu İİK m. 292’de konkordato sürecinde iflâsın açılmasına sebep olan “konkordatonun başarıya ulaşamayacağının anlaşılması” şeklinde düzenlenen özel bir iflâs sebebidir. Aşağıda ele alınacağı üzere bu kavramın tek başına borçlunun iflâsı sonucuna götürebilecek bir neden olup olamayacağının değerlendirilmesi için bu başlık altında öncelikle konkordato sürecinde iflâsla karşılaşılabilir hâller değerlendirilerek kanun koyucunun konkordatoda özellikle hangi hâllerde iflâs kararı verilmesini amaçladığı genel olarak incelenecektir.

Bu kapsamda konkordato sürecinde iflâsın açılmasını doğuran hâllere bakıldığında esasında konkordatonun bu hükümlerinin genel olarak iflâs hükümleri ile bağdaştığı görülmektedir. Bununla birlikte çalışma konusunu da oluşturan bazı özel iflâs sebepleri de düzenlenmiştir. Konkordatoda, borçlunun iflâsına karar verilecek hâller; İİK m. 292, İİK m. 297/2, İİK m. 308, İİK m. 308/ç, İİK m. 308/d ve İİK m. 308/f’de düzenlenen sebepler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Konkordatoda iflâsın açılmasını gerektiren ilk düzenleme çalışma konusu olan “konkordatonun başarıya ulaşamayacağının anlaşılması”nı da düzenleyen İİK m. 292’ye bakıldığında; “İflâsa tabi borçlu bakımından, kesin mühletin verilmesinden sonra aşağıdaki durumların gerçekleşmesi hâlinde komiserin yazılı raporu üzerine mahkeme kesin mühleti kaldırarak konkordato talebinin reddine ve borçlunun iflâsına resen karar verir:

- a) Borçlunun malvarlığının korunması için iflâsın açılması gerekiyorsa.
- b) Konkordatonun başarıya ulaşamayacağı anlaşılıyorsa.
- c) Borçlu, 297 nci maddeye aykırı davranır veya komiserin talimatlarına uymazsa ya da borçlunun alacaklıları zarara uğratma amacıyla hareket ettiği anlaşılıyorsa.

d) Borca batık olduğu anlaşılan bir sermaye şirketi veya kooperatif, konkordato talebinden feragat ederse⁶”.

Hükümde henüz mühlet içerisinde konkordato talebi reddedilirken herhangi bir şart aranmaksızın mahkemece borçlunun iflâsa tabi şahıslardan olması hâlinde resen iflâsına karar verileceği düzenlenmiştir. Esasında düzenlemenin bu hâli konkordato hukukunun özü ile bağdaşmamaktadır ve bu sebeple önemle üzerinde durulmalıdır.

İİK m. 292’de düzenlenen borçlunun iflâsına karar verilebilecek ilk hâl *a) bendi uyarınca borçlunun malvarlığının korunması için iflâsın açılmasının gerekliliğidir*. Bu hâlde borçlu, iflâsa yakındır ve borçlu hakkında iflâs kararı verilmezse alacaklılar arasındaki denge büyük ölçüde bozulacaktır. Bu hâl borçlunun mahkemeye sunduğu raporlardan anlaşılabileceği gibi komiser raporlarından da anlaşılabilecektir. Konkordato sürecinde olmasına rağmen borçlunun borçlarını ödeyememesi, aktiflerinin azalması ve mevcut varlığının korunamaması durumu ortaya çıkmaktadır. Alacaklıları korumak amacıyla getirilen bu düzenlemeye rağmen iflâsın son çare olması hususu mahkemece gözetilmelidir⁷. Borçlunun malvarlığı, iflâs kararı verilmeden korunabiliyorsa öncelikle bu husus değerlendirilmelidir⁸.

İİK m. 292’de borçlunun iflâsına karar verilmesini düzenleyen bir diğer düzenleme *b) bendi uyarınca konkordatonun başarıya ulaşamayacağının anlaşılmasıdır*. Bu husus çalışma konusu olduğundan aşağıdaki başlıklarda⁹ ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Söz konusu düzenleme uyarınca da konkordatonun başarıya ulaşamayacağının anlaşılması hâlinde borçlunun konkordato talebi reddedilecek ve iflâsına karar verilecektir.

Konkordato sürecinde İİK m. 292’de düzenlenen bir diğer iflâs sebebi *c) bendi uyarınca borçlunun, 297 nci maddeye aykırı davranması, komiserin talimatlarına uymaması ya da borçlunun alacaklıları zarara uğratma amacıyla hareket ettiğinin anlaşılması hâlidir*. Bu hâllerde de mahkemece iflâs kararı verilmeden önce borçlunun komiserin hangi talimatına uymadığı, bu talimatın hukuka uygunluğunun araştırılması gerekir¹⁰. Bununla birlikte borçlunun komiserin talimatına uymaması tek başına iflâs sebebi olmamalıdır; her durumda

⁶ Her bir hâl için ayrıntılı açıklama için bkz Yardım (n 2) 90 vd.

⁷ Budak ve Tunç Yücel (n 3) 353.

⁸ Ibid 353.

⁹ Bkz. Başlık II-III.

¹⁰ Her talimata aykırılığın yaptırımını iflâs olmamalıdır. Altay ve Eskiocak (n 5) 127-128.

borçlunun iflâsına karar verilmemelidir¹¹. Borçlunun konkordato sürecinde alacaklılarını zarara uğratmak amacıyla hareket ettiği anlaşılıyorsa borçlunun iflâsına karar verilebilir; bu hâl borçlunun iptale tabi tasarruflarda bulunması (İİK m. 277-284) ya da muvazaalı işlemleri (TBK m. 19) aracılığıyla tespit edilebilir¹². Yine borçlu İİK m.308/d uyarınca bir vaatte bulunmuşsa bu vaat hükümsüz olmakla birlikte İİK m. 292/1-c uyarınca alacaklıları zarara uğratma amacı taşıyorsa yine borçlunun iflâsına karar verilebilecektir.

İİK m. 292’de düzenlenen bir diğer iflâs sebebi ise, *d) bendi uyarınca borca batık olduğu anlaşılan bir sermaye şirketi veya kooperatifin, konkordato talebinden feragat etmesi hâlidir*. Bu hâlin çalışma konusu olan konkordatonun başarıya ulaşamaması hâlinde iflâs kararı verilebileceği sebebiyle birlikte değerlendirilmelidir. Bir sermaye şirketi için borca batıklık, bir doğrudan doğruya iflâs sebebidir ve borçlu iflâsını istemek zorundadır¹³. Borçlu şirketin konkordato talebinden feragat etmesi, İİK m. 179 uyarınca zımni bir iflâs sebebi olarak değerlendirilebilir¹⁴. Bu hâlde iflâs kararı verilebilmesi için şirketin borca batıklık hâli devam ediyor olmalıdır¹⁵. Hükmün bu hâliyle İİK m. 308 ile bağdaştığı görülmektedir. Bununla birlikte hükmün lafzından borca batık olmayan borçlu şirketin konkordatodan feragat ederek iflâsla karşılaşmayacağı sonucu çıkmaktadır.

Konkordato sürecinde borçlunun iflâsına karar verilebilecek bir diğer hâl, İİK m. 308’de düzenlenmiştir. Buna göre, *borçlunun iflâsa tabi şahıslardan olması ve doğrudan doğruya iflâs sebeplerinden birinin mevcut olması hâlinde* mahkeme, borçlunun iflâsına resen karar verir. Kanun koyucu, bu düzenleme ile borçlunun iflâsına karar verilebilmesi için doğrudan doğruya iflâs sebeplerinden birinin varlığını şart kılmıştır. *Konkordatonun tamamen feshi hâlinde* de doğrudan doğruya iflâs sebeplerinden birinin bulunması hâlinde borçlunun iflâsına karar verilebilecektir (İİK m. 308/f).

¹¹ Bilgehan Yeşilova, ‘Yeni Konkordato Hukuku’ içinde Bilgehan Yeşilova (edt), *Madde 297* (3. Baskı, Yetkin Yayınları 2023) 485.

¹² Güray Erdönmez, *Alacaklılara Zarar Verme Kastıyla Yapılan Tasarrufların İptali* (2. Baskı, On İki Levha Yayıncılık 2019) 12 – 16.

¹³ L. Şanal Görgün, Levent Börü ve Mehmet Kodakoğlu, *İcra ve İflâs Hukuku* (6. Baskı, Yetkin Yayınları 2025) 548; Murat Atalı, İbrahim Ermenek ve Ersin Erdoğan, *İcra ve İflâs Hukuku* (8. Baskı, Yetkin Yayınları 2024) 571-572; İbrahim Aşık, Yakup Oruç, Ozan Tok, Ömer Faruk Saçar ve Recep Aşit, *İcra ve İflâs Hukuku* (3. Baskı, Seçkin Yayıncılık 2024) 581; Ramazan Arslan, Ejder Yılmaz, Sema Taşpınar Ayvaz ve Emel Hanağası, *İcra ve İflâs Hukuku* (9. Baskı, Yetkin Yayınları 2023) 601; Hakan Pekcanitez, Oğuz Atalay, Meral Sungurtekin Özkan ve Muhammet Özkes, *İcra ve İflâs Hukuku* (9. Baskı, On İki Levha Yayınları 2022) 426.

¹⁴ Budak ve Tunç Yücel (n 3) 356.

¹⁵ Budak ve Tunç Yücel (n 3) 356; Ayhan Akyürek ve Remziye Akyürek, *Konkordato Hukuku* (Yetkin Yayınları 2019) 260.

Konkordatoda iflâs sonucunun doğduğu hâllere ve konkordatonun amacına bakıldığında kanun koyucunun esasında borçlunun faaliyetlerine devam etmesini istediği, iflâsın son çare olarak ortaya çıkmasını amaçladığı söylenebilecektir. Nitekim iflâs bir şirket için en ağır ve istenmeyen bir sonuçtur. Bu kapsamda konkordatonun ve iflâsın amaçları birbirinden farklıdır.

Konkordato, mali durumu bozulan ancak ticari faaliyetine devam etmek isteyen borçlunun borçlarını yapılandırmasına imkân veren bir kurumdur¹⁶. Konkordatoda iflâsın aksine borçlu ile tüm alacaklıları (imtiyazsız alacaklılar da) eşitlik anlayışıyla bir araya getirilmekte ve borçların toplu şekilde ödenmesiyle borçlunun malvarlığı korunmakta ve faaliyetine devam etmesi sağlanmaktadır.

Konkordatoya ilişkin İİK hükümlerinde 7101 sayılı Kanunla yapılan değişikliklerle temel amacın, mali durumu bozulan borçlunun borçlarını yeniden yapılandırarak iyileşmesine imkân tanınması olduğu görülmektedir¹⁷. Konkordato ile borçlu, icra hukukuna tabi borçlarını ödemek suretiyle tüm borçlarından kurtulmakta¹⁸ ve iflâs sonucuyla karşılaşmamaktadır. Bu anlamda konkordato, bir tasfiye yöntemi olan iflâstan farklı olup borçlunun yeniden yapılanmasını sağlayan, iyileştirici bir amaç edinen bir kurumdur¹⁹.

İflâs ise kural olarak iflâsa tabi bir borçlunun haczedilebilir malvarlığının tasfiyesi suretiyle tüm alacaklılarının alacağının tahsilinin sağlanmasıdır²⁰. İflâs sonucunda borçlu müflisin faaliyetlerine devam etmesi söz konusu olmaz ve borçlunun ticari hayatı sona erer. Bu anlamda konkordato ve iflâs, amaçları birbirinden farklı olan iki kurumdur²¹. Nitekim kanun koyucu da konkordato hükümlerini bu çerçevede düzenlemiştir.

¹⁶ İlhan Postacıoğlu, *Konkordato* (Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü 1965) 12; Enver Buruloğlu ve Yuda Reyna, *Konkordato Hukuku* (Yörük Matbaası 1968) 3; Altay, Eskiocak (n 11) 20; Hakan Pekcanitez ve Güray Erdönmez, *7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato* (Vedat Kitapçılık 2018) 4; Altay ve Eskiocak (n 5) 16; Sarısözen (n 6) 119; Selçuk Öztekin, ‘Yeni Konkordato Hukuku’ içinde Bilgehan Yeşilova (edt), *Madde 285* (3. Baskı, Yetkin Yayınları 2023) 152 vd.

¹⁷ Serdar Kale, ‘7101 Sayılı İcra ve İflâs Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Çerçevesinde İflâs Dışı Adi Konkordato’ 2018 5 (1) İstanbul Medipol Üniversitesi HFD 214; Pekcanitez ve Erdönmez (n 16) 4.

¹⁸ Emsalgül Doğan, *Konkordatonun Tasdiki Yargılaması* (Yetkin Yayınları 2020) 7-8.

¹⁹ Pekcanitez ve Erdönmez (n 16) s. 5.

²⁰ Görgün, Börü ve Kodakoğlu (n 13) 491-492; Pekcanitez, Atalay, Sungurtekin Özkan ve Özekes (n 13) 384-385; Atalı, Ermenek ve Erdoğan (n 13) 524.

²¹ Kanunun amacına uygun yorumlanması, kanunun daha sağlıklı uygulanmasını sağlar. Ejder Yılmaz, ‘Borçlunun İhtiyarı İle Kendi İflâsını İstemesi Durumunda Mahkemenin İnceleme Yetkisi’ 1985 (1) Ankara Barosu Dergisi 33; “...Kanunun yorumu, kanun metninin anlamıdır ve ruhudur. Bu ruh, kanun kuralının izlediği gayeden çıkarılır. Buna, gai (amaçsal) yorum ve kanun kuralının amacına göre yorumu denilir. Bir kanun hükmünün, kanuna konuluş amacına aykırı bir sonuç doğuracak şekilde yorumlanması, hukuk ilkelerine ve kanunun hem sözü ile hem de özü ile uygulanmasını öngören Medeni Kanun’un 1. maddesine uygun düşmez.” Yargıtay İBBGK, 1/1, 22.02.1997.

Yargıtay kararlarına²² bakıldığında İİK m. 292'nin konkordato sürecinde özel bir iflâs sebebi teşkil ettiği ve ayrıca doğrudan doğruya iflâs sebeplerinin varlığı araştırılmaksızın borçlu hakkında iflâs kararı verileceği belirtilmiştir. Bununla birlikte doktrinde²³ İİK m. 292 uyarınca borçlunun iflâsına karar verilebilecek hâllerde doğrudan doğruya iflâs sebeplerinin varlığının aranması gerektiği ileri sürülmektedir.

Konkordatoda iflâs ile sonuçlanan hâllere bakıldığında konkordatonun tasdik edilmemesi (İİK m. 308) ya da konkordatonun tamamen fesih (İİK m. 308/f) ile sona ermesi hâllerinde dahi doğrudan doğruya iflâs sebeplerinden birinin varlığı aranırken özellikle çalışmanın konusu da olan tek başına konkordatonun başarıya ulaşamaması nedeniyle resen iflâs kararı verilmesi üzerine düşünülmelidir. Aşağıda başarıya ulaşamama kavramı ve bunun tek başına iflâsa sebep olup olamayacağı değerlendirilmiştir.

II. KONKORDATONUN BAŞARIYA ULAŞAMAMASI

Konkordato süreci, borçlunun konkordato talebiyle başlar (İİK m. 285) ve borçlu tarafından konkordatonun başarılı şekilde yürütüleceğine ilişkin ilgili bilgi, belge ve kayıtlar mahkemeye sunulur (İİK m. 286). Mahkemece yapılan değerlendirme neticesinde borçluya geçici mühlet ve zamanı geldiğinde de kesin mühlet verilir ve neticede de konkordato tasdik edilir. Tüm bu süreç başarılı bir konkordato sürecinin sonucunda ortaya çıkar. Ancak tüm bu olası beklentilerin karşısında konkordatonun bir sebeple tasdik edilemeyeceği ihtimali de bulunmaktadır. Bu hâlde konkordato süreci mahkemece, geçici veya kesin mühletin tamamlanması beklenmeden komiserden alınan bir raporla sona erdirilebilir ve borçlunun konkordato talebi reddedilir.

Bununla birlikte yukarıda açıklandığı üzere konkordato hukukunda İİK m. 292 hükmü ile bazı özel iflâs sebepleri düzenlenmiştir. Bunlardan biri de konkordatonun başarıya ulaşamaması sebebiyle konkordatonun reddi ve borçlu hakkında iflâs kararı verilmesi hâlidir (İİK m. 292/1-b).

Borçlunun borçlarını ödeyebilme ve ayakta kalma amacıyla konkordato talep etmesinin sonucu olarak konkordatonun başarıya ulaşması, konkordato ile varılmak istenen sonuçtur. Konkordatonun başarıya ulaşacak olmasının anlaşılması, konkordato süreci bakımından önemli bir aşamadır. Nitekim kanun koyucu, konkordato sürecinde bir sonraki aşamaya geçilmesi için

²² Yargıtay 6 HD, 1537/2222, 27.5.2025; Yargıtay 6 HD, 613/1183, 20.3.2025; Yargıtay 23 HD, 1076/4145, 9.12.2020; Yargıtay 6 HD, 1817/2077, 29.5.2023.

²³ Budak ve Kale (n 5) 635-636; Sarısözen (n 6) 276; Altay ve Eskiocak (n 5) 294; Eroğlu (n 5) 794.

konkordatonun başarılı olmasını bir kriter olarak değerlendirmiştir. Konkordatoya ilişkin hükümlere bakıldığında İİK m. 287/3 konkordatonun başarıya ulaşmasının takibi için bir komiser görevlendirileceği, yine İİK m. 289/3 uyarınca kesin mühletin verilebilmesi için konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olduğunun anlaşılması bir kriter olarak düzenlenmiştir. Bunun sonucu olarak konkordatonun başarıya ulaşamaması hâli de konkordato talebinin reddi sonucunu doğuracaktır (İİK m. 292/1-b).

Konkordatonun başarıya ulaşması kanunda tanımlanmamıştır. Bununla birlikte geçici mühlet verilmesine ilişkin İİK m. 287 ve konkordatonun reddine ilişkin İİK m. 292'nin gerekçelerine bakıldığında; İİK m. 287'nin gerekçesine²⁴ göre, “*Konkordatonun başarıya ulaşması ile kastedilen husus, konkordato talebinde bulunanın mali durumunun düzelmesinin mümkün olup olmadığı veya konkordato teklifinin tasdiki şartlarının yerine gelip gelmeyeceğidir.*” şeklindedir. İİK m. 292'nin gerekçesinde²⁵ de, “*başarıya ulaşma ibaresi ile kastedilen hâller iyileşmenin veya konkordatonun tasdikinin hiç mümkün olmadığı hâller*” olduğu belirtilmiştir²⁶. Bu anlamda konkordatonun başarıya ulaşamamasını, borçlunun mali durumunun düzelmesi (iyileşme) ya da konkordatoda tasdik şartlarının hiç sağlanamaması olarak ifade edilebilecektir²⁷. Bu noktada konkordatonun başarılı olma ihtimalinin ispatı bakımından doktrinde yaklaşık ispatın yeterli olduğu belirtilmektedir²⁸.

Borçlunun konkordato talebi farklı nedenlerle başarıya ulaşamamış olabilir. Ancak konkordatonun başarısızlığı her zaman borçlunun mali durumunun iyileşmemesinden kaynaklanmayabilir. Örneğin, borçlunun teklifinin kesin mühlet süresi içerisinde piyasadaki şartlar sebebiyle değişime uğraması (İİK m. 305/1-a) ya da bu süreçte teklif edilen tutarın borçlunun kaynakları arasındaki orantının bozulması (İİK m. 305/1-b), borçlunun kaynaklarının alacaklıların taleplerini karşılamaması sebebiyle ya da vadede anlaşılabilmesi ya da farklı bir sebeple alacaklılar tarafından ret oyunun kullanılması (İİK m. 305/1-c), yine borçlunun imtiyazlı alacaklıları ile anlaşma sağlanamaması sebebiyle konkordato tasdik edilememiş

²⁴ İİK m. 287 gerekçesi için bkz <<https://app.e-uyar.com/gerekce/index/97f792de-add6-47f2-ba7f-3ec5992aeff9>>; 30.09.2025.

²⁵ İİK m. 292 gerekçesi için bkz <<https://app.e-uyar.com/gerekce/index/97f792de-add6-47f2-ba7f-3ec5992aeff9>>; 30.09.2025.

²⁶ Aynı yönde Sarısözen (n 6) 266; Arslan, Yılmaz, Taşpınar Ayvaz ve Hanağası (n 13) 704.

²⁷ 7101 sayılı Kanun'un 20. Maddesinin Gerekçesi için bkz <<https://app.e-uyar.com/gerekce/index/97f792de-add6-47f2-ba7f-3ec5992aeff9>>; 30.09.2025; İsviçre konkordato hukukunda kavramın değerlendirilmesine ilişkin bkz Levent Börü, ‘Borçlunun Mali Durumunun İyileşme Ümidi Olmadığının Açıkça Anlaşılması Durumunda Konkordato Mühleti Kaldırılarak İflâsına Karar Verilmesi Gerektiğine İlişkin İsviçre Federal Temyiz Mahkemesi Kararı Üzerine Bazı Değerlendirmeler’ 2020 16 (46) MİHDER 525 vd.

²⁸ Sarısözen (n 5) 266.

olabilir. Görüldüğü üzere konkordatoda her zaman borçlunun iyileşmesinin olmaması sebebiyle başarısızlık sonucu doğmamaktadır. Nitekim kanun koyucu konkordatonun başarıya ulaşmasını yalnızca iyileşme şartına bağlamamış, tasdik şartlarının gerçekleşmesi hâlinde konkordatonun başarıya ulaşabileceğini, tasdik şartlarının sağlanmış olmasının tek başına konkordatonun başarıya ulaşması sonucunu sağladığını belirtmektedir²⁹.

Diğer yandan borçlunun mali durumu konkordato ile düzelecek olsa bile tasdik şartlarının sağlanamaması sebebiyle de konkordatonun başarıya ulaşamaması söz konusu olabilir³⁰. Bu sebeple konkordatonun başarısızlık ile sonuçlanmasının gerekçede de ifade edildiği üzere iyileşme ve tasdik şartlarının hiç gerçekleşmemesi olarak iki ayrı gerekçeyle incelenmesi gerektiği kanaatindeyiz. Konkordatonun başarıya ulaşamaması, mali durumun düzelmemesi veya tasdik şartlarının gerçekleşmemesi olarak değerlendirilmektedir³¹. Nitekim doktrinde³² borçlunun mali durumunun düzelmeyeceği anlaşılsa bile tasdik ihtimali varsa konkordato sürecine devam edilmesi ve borçlu hakkında iflâs kararı verilemeyeceği belirtilmektedir. Kaldı ki kanun koyucu da konkordatonun tasdik edilememesi sebebiyle iflâs kararını doğrudan doğruya iflâs sebeplerinden birine bağlamaktadır (İİK m. 308).

Burada borçlunun mali durumunun düzelmesinden (iyileşme) ne anlaşılması gerektiği önemlidir. Kanunda iyileşme kavramının ne anlama geldiği açık olmamakla birlikte her somut durum bakımından iyileşmenin değerlendirilmesi gerekmektedir. Bununla birlikte iyileşme; borçlunun alacaklarına projede öngörülen şekilde tam ve zamanında ödeme yapabilecek hâle gelmesi, borca batıklık sebebiyle konkordato talep etmişse borca batıklığın ortadan kalkması, ödeme güçlüğünde iken borçlarını ödeyecek hâle gelmiş olması olarak ifade edilmektedir³³.

Diğer yandan borçlunun konkordato ile mali durumunun düzelmesi ve iyileşmenin olduğunun tespiti açısından borçlu tarafından sunulan projeler büyük önem arz etmektedir. Nitekim gerek geçici mühlet gerekse de kesin mühlet borçlu tarafından sunulan projeler üzerinden verilmektedir. Borçlu bu projeleri hazırlarken özenli davranmalı, süreci ciddiye

²⁹ 7101 sayılı Kanun'un 19. Maddesinin Gerekçesi için bkz <<https://app.e-uyar.com/gerekce/index/97f792de-add6-47f2-ba7f-3ec5992aeff9>>; 30.09.2025.

³⁰ Doktrinde, konkordatonun başarıya ulaşması hususunda, konkordato talebinde bulunanın mali durumunun düzelmesinin mümkün olup olmadığı ve konkordato teklifinin tasdikinin ihtimal dahilinde olup olmadığına göre bir değerlendirme yapılması gerektiği ileri sürülmektedir. Pekcanitez ve Erdönmez (n 16) 49, 67; Sarısözen (n 6) 337.

³¹ Akyol Aslan (n 2) 73; Budak ve Tunç Yücel (n 3) 355.

³² Pekcanitez ve Erdönmez (n 16) 67; Sarısözen (n 6) 337.

³³ Pekcanitez, Atalay, Sungurtekin Özkan ve Özkes (n 13) 519; Budak ve Tunç Yücel (n 3) 343; Sarısözen (n 6) 337.

almalı, konkordato sürecini adeta bir zaman kazanma fırsatı olarak görmemeli ve konkordato ile borçlarını ödeme konusunda samimi olmalıdır. Nitekim iyileşme, borçlunun çabasına da dayanmaktadır.

Konkordatonun başarıya ulaşması borçlunun mali durumunun düzelmesi ve tasdik şartlarının bulunmasını kapsamakta olduğu dikkate alındığında başarıya ulaşamayacağının anlaşılması da bu hâllerin bulunmamasını ifade etmektedir. Başarıya ulaşama hâli değerlendirilirken üzerinde durulması gereken hususlar aşağıda detaylıca değerlendirilmiştir³⁴.

III. TEK BAŞINA KONKORDATONUN BAŞARIYA ULAŞAMAYACAĞININ ANLAŞILMASI SEBEBİYLE BİR SERMAYE ŞİRKETİ HAKKINDA İFLÂS KARARI VERİLMESİ ÜZERİNE DEĞERLENDİRMELER

Konkordatonun başarısızlığının tek başına borçlunun iflâsına yol açması hususuna dikkatle yaklaşılmalıdır. Nitekim bu sonucun gerek hukuki gerekse de ticari hayat bakımından olası olumsuz sonuçlarının ortaya çıkması kaçınılmazdır.

Yargıtay lafzi yorum yaparak tek başına konkordatonun başarısızlığı sebebiyle iflâs kararı verileceğini belirtmektedir. Yargıtay³⁵ İİK m. 292’de konkordatoda özel iflâs sebepleri düzenlendiği ve bu hâllere dayanılarak iflâs kararı verilirken ayrıca doğrudan doğruya iflâs sebeplerinden birinin aranmayacağı, çünkü kötüniyetli borçluların konkordato talep ettiğinde karşılaşacağı riski göstererek projesini sunarken azami gayret sarf etmesi gerektiği, aksi hâlde medeni ceza olarak iflâs ile karşılaşacağı, kanun koyucunun doğrudan iflâs sebebini arasaydı 308’de olduğu burada da açıkça belirteceği, kanunda düzenlenen iflâs sebeplerinin de bundan ağır olmadığı, borçlunun aciz hâlinde olduğunu belirtmesiyle borca batık olmasa bile hakkında iflâs kararı verilebileceği gerekçeleriyle borçlunun doğrudan iflâsına karar verilebileceği görüşündedir. Doktrinde ise konkordatonun başarıya ulaşamaması ve bunun sonucunda iflâs kararı verilmesine ilişkin çeşitli görüşler ileri sürülmüştür.

Pekcanitez/Erdönmez’e göre, mühlet içerisinde borçlunun mali durumunun düzelmeyeceği açıkça ortaya çıksa bile konkordatonun tasdiki ihtimali varsa borçlunun iflâsına karar verilmemelidir; zira bu hâlde konkordato bir borç tasfiyesi işlevi görecektir; hem mali

³⁴ Bkz Başlık III.

³⁵ Yargıtay 6 HD, 1537/2222, 27.5.2025; Yargıtay 6 HD, 613/1183, 20.3.2025; Yargıtay 23 HD, 1076/4145, 9.12.2020; Yargıtay 6 HD, 1817/2077, 29.5.2023.

durumda düzelme hem de tasdik mümkün değilse ancak bu hâlde borçlunun iflâsına karar verilmelidir³⁶.

Budak/Tunç Yücel'e göre, konkordato talep eden borçlu hakkında iflâsa karar verilebilmesi için konkordatonun başarıya ulaşma ihtimali hiçbir şekilde mevcut olmamalı, hem iyileşme ihtimali hem de tasdik edilme ihtimalinin her ikisinin de gerçekleşme ihtimalinin açıkça mevcut olmaması hâlinde iflâsa karar verilecektir³⁷. Bununla birlikte Tunç Yücel'e göre, iflâs kararı verilebilmesi için doğrudan iflâs hâllerinden birinin bulunması gerekmektedir³⁸.

Budak/Kale geçici mühlet sonrası, kesin mühlet verilmeyen dönem için belirttikleri görüşlerinde, konkordatonun başarıya ulaşma ihtimali bulunmaması sebebiyle kesin mühlet verilmeyen her durumda başkaca koşul aranmadan iflâsa karar verilmesi hâlinde telafisi güç sorunların ortaya çıkacağını, kanun koyucunun İİK m. 292 ile amacının, borçlunun mühlet içerisinde eylem ve işlemleriyle alacaklılarına zarar vermesinin önüne geçmek olduğunu, kesin mühlet kararı verilmeyen bu geçiş döneminde kanun koyucunun bu amacı taşımadığını belirtmekte ve bu sebebe dayanılarak iflâs kararı verilirken doğrudan doğruya iflâs koşullarının aranmasının yerinde olacağını belirtmektedir³⁹.

Sarisözen'e göre, tasdik talebinin reddinde doğrudan iflâs sebeplerinden birinin gerçekleşmesi aranırken mühletin kaldırılması aşamasında aranmaması çelişkili bir husus olup bu çelişkinin aşılması ancak kanunun konuluş amacıyla olacaktır; zira kanun koyucu herhâlde tasdik yargılamasında iflâs kararı için doğrudan doğruya iflâs sebeplerini ararken bundan daha önceki bir aşamada bu sebepleri aramıyor olamayacaktır; bu aşamada da doğrudan doğruya iflâs sebeplerinin aranmasında fayda vardır⁴⁰. Sarisözen de mali durumda iyileşme olmasa bile tasdik ihtimali varsa konkordatonun reddedilmemesi gerektiğini belirtmektedir⁴¹.

Ermenek'e göre, düzenlemenin bu hâli eleştiriye açık olup konkordatonun başarıya ulaşamayacağının anlaşılması hâline göre daha somut ve daha ağır nedenler olan tasdik talebinin reddi ve konkordatonun feshi hâllerinde dahi iflâsın açılması için doğrudan doğruya iflâs sebeplerinden biri aranırken daha soyut olan başarıya ulaşamayacağının anlaşılması

³⁶ Pekcanıtez ve Erdönmez (n 16) 67.

³⁷ Budak ve Tunç Yücel (n 3) 354, 355.

³⁸ Ibid 354.

³⁹ Budak ve Kale (n 5) 635, 636.

⁴⁰ Sarisözen (n 5) 276.

⁴¹ Ibid 337.

hâlinde doğrudan iflâsın açılmasına karar verilmesi konkordato kurumu içerisinde 7101 sayılı Kanun değişikliği ile yeniden kurulan menfaat dengeleri ile uyumlu değildir⁴².

Eroğlu'na göre, borçlu hakkında doğrudan iflâs sebeplerinden biri bulunmamasına rağmen iflâs kararı verilmesi, değişiklikten önce uygulanan mülga İİK m. 301'in tekrar olacak ve 7101 sayılı kanun ile yapılan değişiklikler amacına ulaşamayacak, borçlu bir bakıma cezalandırılmış olacak, İİK m. 292/1-b'nin lafzının borçlunun iflâsına karar verilebileceği yönünde yorumlanmasının konkordatoya ilişkin diğer hükümlerle çelişecek ve bu kanunun özüne aykırılık teşkil edecektir⁴³.

Altay/Eskiocak'a göre, İİK'da yer alan iflâsa ilişkin hükümlerin son çare olması sebebiyle borçlu hakkında iflâs sebeplerinden birinin olmaması hâlinde sadece konkordatonun başarıya ulaşamaması sebebiyle iflâs kararı verilmemelidir⁴⁴.

Yardım'ın aksi yöndeki görüşüne göre ise, hukukumuzda tutarı önemli olmaksızın bir borcun ödenmemesi hâlinde dahi iflâs kararı verilebileceği dikkate alındığında İİK m. 292'deki hâlleri iflâs kararı verebilmek için ağır bir yaptırım olduğunu söylemenin güç olduğunu, bu hâllerin tespiti hâlinde iflâs kararı verilmemesi konkordatonun kötüye kullanımının önünü açacağını, borçlunun yıllar sonra hiçbir şey olmamış gibi ticari hayatına devam etmesinin icra iflâs hukukunun sistemine aykırı olduğunu ve İİK m. 292 uyarınca mülletin kaldırılması hâlinde mutlaka iflâs kararı verilmesini belirtmektedir⁴⁵. Bununla birlikte Yardım'a göre, iflâsa karar verilebilmesi için başarı ihtimalinin hiç bulunmaması gerekir, düşük de olsa başarı ihtimali bulunan borçlu hakkında iflâs kararı verilmemelidir⁴⁶.

Yine aksi yönde bir görüş olarak Akyol Aslan'a göre ise, konkordato mülleti içerisinde iyileşmenin mümkün olmaması hâlinde konkordatonun tasdiki ihtimalinin bulunmamasından ayrı olarak iyileşmenin sağlanamayacağının anlaşılması hâlinde konkordato mülleti kaldırılarak borçlunun iflâsına karar verilmelidir⁴⁷.

Hükümün lafzından yola çıkılarak yapılan yorumda İİK m. 292/1-b ile tek başına konkordatonun başarıya ulaşamayacağının anlaşılması doğrudan bir iflâs hâli olduğunu

⁴² Ermenek (n 2) 520.

⁴³ Eroğlu (n 5) 794.

⁴⁴ Altay/Eskiocak, s. 294.

⁴⁵ Yardım (n 2) 115.

⁴⁶ Ibid 120.

⁴⁷ Akyol Aslan (n 2) 72.

söylemek gerek konkordato hukuku ile gerekse de iflâs hukuku ile bağdaşmamaktadır. Hüküm adeta sadece konkordatoya başvurusu sebebiyle borçluyu iflâs gibi ağır bir sonuçla karşı karşıya bırakmakta ve borçlunun başarısız başvurusu hakkında başkaca bir iflâs nedeni bulunmamasına rağmen iflâs ile yaptırım altına almaktadır.

Konkordatoda iflâsın açılması sonucunu doğuran İİK m. 292 ile m. 308 arasında temel bir farklılık dikkat çekmektedir. Kanun koyucunun daha mühlet aşamasında başkaca bir sebep aramaksızın maddedeki şartların gerçekleşmesi hâlinde iflâs kararı verilmesini düzenlerken daha ileri bir aşama olan tasdik aşamasında iflâs kararı verilebilmesi için doğrudan doğruya iflâs sebeplerinden birinin varlığını aradığı görülmektedir. 7101 sayılı kanun değişikliği öncesinde kanun koyucu konkordatonun tasdik edilmemesini ve mühletin kaldırılmasını başkaca bir şart aramaksızın iflâsın açılması için yeterli görmüştür. Mülga İİK m. 301/1 hükmü uyarınca “*Konkordato tasdik olunmaz veya mühlet kaldırılırsa, borçlu iflâsa tabi kişilerden olmasa bile, alacaklılardan birinin 300 üncü maddeye göre yapılacak ilandan itibaren on gün içinde vuku bulacak talebi üzerine borçlunun derhâl iflâsına karar verilir*”. Kanun koyucunun 7101 sayılı değişiklikle birden fazla olan tasdik şartlarından birinin bulunmamasını iflâs kararı için yeterli görmediği ve bununla birlikte bir doğrudan doğruya iflâs sebebinin bulunmasını aradığı görülmektedir. Bu sebeple de mühlet içerisinde tasdik şartlarının doğmayacağı anlaşılsa bile borçlu iyileşme ümidini koruyorsa borçlu hakkında her durumda iflâs kararı verilmemeli, konkordato talebinin reddi kararı ile süreç sona erdirilmelidir.

Konkordato hukukunda iflâsın açılması sonucunu doğuran tasdik talebinin reddi (İİK m. 308) ya da konkordatonun tamamen feshi (İİK m. 308f) hâllerinde dahi iflâsın açılabilmesi için doğrudan doğruya iflâs sebeplerinden birinin varlığını arayan kanun koyucunun, borçlunun kusuru olmaksızın bile ortaya çıkabilecek ve süreçte değişikliğe uğrayabilecek başarı ihtimaline iflâs sonucunu bağlaması konkordato ile amaçlanan menfaat dengesine de aykırıdır⁴⁸. Kanun koyucu 7101 sayılı değişiklikle konkordatonun tasdik edilemediği ve tamamen feshi sonucunda dahi iflâs kararı için bir doğrudan doğruya iflâs sebebinin varlığını aramak yönünde tercihte bulunduğu görülmektedir. Bu sebeple daha önceki bir aşama olan ve hakkında doğrudan doğruya bir iflâs sebebinin de bulunmadığı borçlu bakımından sadece mühlet kaldırılarak konkordato talebinin reddi kararı verilmelidir.

Dürüst bir borçlunun konkordatoyla ulaşmak istediği sonuç dikkate alındığında İİK m. 292/1-b hükmünün tek başına bir iflâs sebebi teşkil ettiği sonucuna ulaşılması konkordatonun

⁴⁸ Sarısözen (n 5) 337; Budak ve Kale (n 5) 635-636; Ermenek (n 2) 519-520; Eroğlu (n 5) 794.

amacına da aykırı olacaktır. Konkordatoya ilişkin hükümler incelendiğinde iflâsa karar verilebilecek hâllerde kanun koyucunun ancak bir doğrudan doğruya iflâs sebebinin varlığı hâlinde borçlu hakkında iflâs kararı verilebileceğini amaçladığı açıkça görülmektedir⁴⁹. Nitekim bu durum, diğer konkordato hükümleriyle de çelişecektir. Yine iflâs hükümlerinin kamu menfaatine ilişkin ve kamu düzeninden olması sebebiyle konkordatonun başarısızlığı tek başına iflâs sonucunu doğurmamalıdır⁵⁰.

Borçluya konkordato mühleti verilirken konkordatonun başarıya ulaşma ümidinin ispatlanması aranmıştır, buradaki ispat ölçüsü yaklaşık ispattır⁵¹. Bununla birlikte İİK m. 289/2 uyarınca konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olduğunun anlaşılması hâlinde borçluya kesin mühlet verileceği düzenlenmiştir. Bu noktada borçlunun konkordatonun başarılı olacağı gerçekçi ve yüksek bir ihtimale dayanmalıdır (İİK m. 286/1-e)⁵². Kesin mühlet bu hâlde verilirken İİK m. 292/1-b uyarınca konkordatonun başarı ihtimalinin hiç olamayacağı gerekçesiyle mühlet içerisinde iflâs kararı verilmesi yine konkordato hükümleriyle çelişecektir.

Borçlu, konkordato mühleti içerisinde konkordato teklifinin başarıya ulaşması için hazırlık yapacak ve alacaklıları tarafından kabulü için çaba gösterecektir⁵³. Bu noktada mühletin kaldırılması sonucunu doğuran, çalışmanın konusu da olan başarıya ulaşamama kavramı bakımından da borçlunun iyiniyetli ve dürüst olup olmadığı da dikkate alınmalıdır. Nitekim konkordato, elinde olmayan sebeplerle borçlarını ödeyemeyecek hâle gelmiş dürüst bir borçlunun korunması amacıyla getirilmiş bir müessesedir⁵⁴.

Konkordatoya başvuran dürüst borçlunun bir sebeple başarısız olan talebi sonucunda iflâsla karşılaşması hukuki güvenlik ilkesine ve ölçülülük ilkesine de aykırıdır. Ölçülü olma, kanuna uygunluğu değil hukuka uygunluğu ifade etmektedir⁵⁵, bir sebeple başarıya ulaşamayacak konkordato talebi sebebiyle her hâlde iflâs sonucunun doğması konkordato hukuku bakımından ölçülü değildir. Nitekim dürüst borçlu borçlarını ödemek ve olası bir iflâstan kaçınmak için konkordatoya başvururken konkordatoya başvurmasaydı iflâs etmeyecek

⁴⁹ Altay ve Eskiocak (n 5) 294; Budak ve Kale (n 5) 635-636; Biçer ve Şua (n 5) 736, 738.

⁵⁰ Budak ve Kale (n 5) 635-636; Altay ve Eskiocak (n 5) 294.

⁵¹ Sarısözen (n 5) 266.

⁵² Pekcanıtez ve Erdönmez (n 16) 52 dp. 102, 53.

⁵³ Cenk Akil, 'Konkordato Mühletinin Alacaklılar Bakımından Sonuçları (28.02.2018 Tarih ve 7101 Sayılı Kanun'la Yapılan Değişikliklere Göre)' (2019) (144) TBB Dergisi 229.

⁵⁴ Baki Kuru, *İcra ve İflas Hukuku El Kitabı* (2. Baskı, Adalet Yayınevi 2013)1490.

⁵⁵ Muhammet Özkes, *İcra Hukukunda Temel Haklar ve İlkeler* (Adalet Yayınevi 2009) 208.

durumdaydı. Bu hâlde bir iyileşmeden yararlanmak isteyen dürüst borçlunun bu şekilde iflâs yaptırımına tabi tutulmasına katılmamaktayız.

Bununla birlikte borçlunun konkordato talebinde veya konkordatonun tasdikiinde önceki düzenlemenin aksine 7101 sayılı kanun değişikliğiyle borçlunun dürüst olması şartına yer verilmemiştir. Değişiklik sonucunda doktrinde mühletin kaldırılması ve konkordatonun tasdikiinde dürüstlük kuralının aranıp aranmayacağı tartışmalıdır⁵⁶. Doktrinde bir görüşe göre konkordato, borçlu ile birlikte alacaklılar ve kamunun menfaatine hizmet etmekte ve bir ekonomi politikası olarak kullanıldığı gerekçesiyle konkordato talebi ya da tasdikiinde borçlunun dürüst olma şartı kaldırılmıştır⁵⁷. Katıldığımız bir diğer görüşe göre ise, dürüstlük şartı bazı özel hükümlerde (İİK m. 292/1-c, m. 308f) ve genel hükümler (TMK m. 2 ve HMK m. 29) uyarınca hâlen geçerlidir⁵⁸.

Bu çerçevede borçlu konkordato talebinin başarıya ulaşmasında göstereceği çabada dürüst ve iyiniyetli olmalıdır. Bununla birlikte borçlunun dürüstlüğü aykırı davranışı tek başına mühletin kaldırılması sonucunu doğurmamalıdır⁵⁹. Ancak konkordatonun başarıya ulaşmasında projelerin gerçekçi olması, borçlunun borçları, alacakları ve hakları hakkında dürüst davranması konkordatonun başarıya ulaşmasında en büyük etkidir. Borçlunun projede hileli davranışlarla konkordatonun başarılı olma ihtimalini gerçeğe aykırı şekilde göstererek mühletin avantajlarından yararlanmasının önüne geçilmelidir. Bu noktada konkordatonun başarı ihtimalinin özellikle İİK m. 292/1-c’de düzenlenen alacaklıları zararına hareket etmesi ihtimaliyle birlikte değerlendirilmelidir. Bu süreçte borçlu iyileşme ümidini koruduğunu somut delillere dayandırarak ispat etmelidir.

Borçlu konkordato talebinde bulunurken mali durumunu iyileştirmeyi amaçlamıştır; borçluya verilen mühlette borçlunun bu amacına ulaşması için yapacağı işlemler komiser tarafından denetlenecektir. Konkordatoda borçluya mühlet verilmesiyle birlikte önce geçici konkordato komiseri (İİK m. 287/3) kesin mühletin verilmesiyle de komiser görevine devam eder (İİK m. 289/3). Kanunda açıkça konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olup

⁵⁶ Süha Tanrıver, ‘Konkordatonun Tasdik Şartı Olarak Dürüstlük Koşulu’, Makalelerim (Asil Yayın Dağıtım 2005) 303-311; Sarisözen (n 5) 126; Sema Taşpınar Ayvaz, ‘Konkordatonun Tamamen Feshi’, 7101 sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato, Türk Medeni Usul ve İcra İflas Hukukçuları Birliği 16. Antalya Toplantısı, 5-6 Ekim 2018 (T.C. Adalet Bakanlığı Yayınları 2019) 197-225; Yardım (n 2) 84 vd.

⁵⁷ Süha Tanrıver, ‘İflas Dışı Adi Konkordatoya İlişkin Temel Problemler ve Çözüm Arayışları’, Türk Medeni Usul ve İcra İflas Hukukçuları Birliği Toplantısı 12. Antalya Toplantısı (Türkiye Barolar Birliği Yayınları 2017) 253.

⁵⁸ Budak ve Kale (n 5) 600; Börü (n 27) 530.

⁵⁹ Aynı yönde Yardım (n 2) 88.

olmadığının komiser tarafından yakından inceleneceği, projenin tamamlanmasına katkıda bulunması, konkordatonun seyri ve borçlunun güncel mali durumu hakkında mahkemeyi bilgilendirmek açıkça görevleri arasında sayılmıştır (İİK m. 290). Konkordato komiserinin bu görevlerini yerine getirmesi soyut ifadelerle olmamalıdır. Borçlunun iyileşme ihtimalinin olmadığı dayanakları ile ortaya konmalıdır. Konkordato komiseri süreci en yakından takip eden kişi olarak raporlarını gerçekçi düzenlemeli ve iyileşme ümidinin korunduğuna raporlarında mutlaka yer vermelidir. Zira komiser raporları konkordato sürecinde yapılan işlemleri ve borçlunun mali durumunu gösterir. Mahkeme komiser raporu uyarınca duruşma açacak ve değerlendirme yapacaktır⁶⁰.

Borçlunun mali durumunda iyileşme olup olmadığı konusunda komiser raporundaki ifadelerin mahkemece dikkatlice değerlendirilmesi gerekir. Nitekim bu değerlendirme yapılmaksızın verilecek karar borçlunun iflâsı sonucunu doğuracaktır. Rapordaki iyileşmenin olmadığı gerekçeleriyle, somut delilleriyle ortaya konulmalıdır. Nitekim iyileşme olamayacağı hususu, mahkemece değerlendirilecek ve komiser raporları uyarınca mahkemece takip edilecektir.

Komiser, konkordatonun başarılı olma ihtimalini ve projenin makul olup olmadığını belirleyecek, borçlunun malvarlığı durumunu ve mühlet içerisinde malvarlığında meydana gelebilecek olası değişiklikleri tespit edecektir. Yine komiser borçlunun mühlet içerisindeki işlemlerini, faaliyetlerini denetleyecektir. Nitekim komiserin alacaklıların menfaatlerini de korumakla görevlidir. Komiser mühlet içerisinde alacaklıların alacaklarının ödenmesine kullanılacak malvarlığının azalmasını önlemekle görevlidir⁶¹. Bu noktada malvarlığının azalması engellenemiyor ve iflâs alacaklılar bakımından daha elverişli hâle geliyorsa mühletin kaldırılması sonucuna gidilmelidir.

Mahkeme İİK m. 292 uyarınca mühletin kaldırılmasına karar vermeden önce komiserin yazılı raporunu alacak, borçlu ve alacaklıyı ve varsa alacaklılar kurulunu davet ederek dinleyecektir. Bu noktada komiserin raporu hükmün lafzından da anlaşılacağı üzere mühletin kaldırılması kararının dayanağını teşkil edecektir. Komiser raporunda borçlunun mevcut mali durumu detaylıca açıklanmalı, borçlunun konkordato talebinin neden başarıya ulaşamayacağı dayanakları ile gösterilmelidir.

⁶⁰ Aynı yönde bkz Akyürek ve Akyürek (n 15) 255.

⁶¹ Pekcanitez ve Erdönmez (n 16) 74.

Konkordatonun başarıya ulaşamama sonucunun tespiti alacaklıların korunması bakımından da büyük önem taşımaktadır. Her ne kadar konkordatonun amacı borçlunun mali durumunu düzeltmesi amacını taşısa da borçlunun kesin mühleti bu amaç dışında kullanmasına müsaade edilmemelidir. Bu noktada hem konkordato komiseri denetim görevini özenle yürütmeli hem de mahkeme değerlendirmesini titizlikle yürütmelidir.

Nitekim her bir alacaklı, borçlunun projesini kendisi açısından değerlendirmekte ve projenin başarılı bir şekilde gerçekleşeceği düşüncesiyle projeyi kabul etmektedir. İyileşmenin hiç olmayacağı ve tasdik şartlarının da gerçekleşmeyeceği bir ihtimalde başarılı bir konkordatodan bahsedilemeyeceği için mühletin kaldırılması alacaklıların korunması bakımından da bir gereklilik olarak ortaya çıkmaktadır. Mühletin kaldırılması ile iflâs sonucunun doğması ise alacaklılar bakımından her durumda en uygun yol olmayabilir. Özellikle daha önce de ifade ettiğimiz üzere mühlet içerisinde iyileşme ihtimali olmakla birlikte tasdik şartlarını sağlamaması sebebiyle reddedilecek konkordato sonucunda borçlunun iflâsının açılması alacaklıların konkordato projesine göre elde edeceği miktardan daha elverişli olmayabilir. Bu hususta mahkemenin alacaklıları dinlemesi elzemdir.

Ülkenin içinde bulunduğu ekonomik ortamın ticari hayatı etkilemesi kaçınılmazdır. İşte burada borçludan kaynaklanmayan dövizdeki ya da kredi faizlerindeki ani değişimler borçlunun konkordato projesini önemli ölçüde etkilemiş olabilir ve konkordatonun başarısızlığına yol açabilir⁶². Ancak bu durumların geçici olabileceği gözden kaçırılmamalıdır.

Borçlunun konkordato talebinin başarıyla sonuçlanmaması her zaman borçlunun iflâsını sonucunu doğurmamalıdır. Zira borçlu bir sebeple başarısız olduğu konkordato talebi sonucunda her hâlde ticari hayatına devam edemeyecek değildir. Borçlu ticari hayatına daha küçülerek devam edebilir ya da talebi reddedilen borçlu şartları sağlayarak tekrar konkordato talebinde de bulunabilir. Başarısız olan konkordato talebi sonucunda borçlunun iflâsla karşılaşması ağır bir sonuç doğurmaktadır. Burada başarısız konkordato yanında doğrudan doğruya iflâs sebeplerinden birinin aranması şart olmalıdır. Ancak borçlunun sadece ödemelerinin kesilmesi de söz konusu olabilir; burada bir geçici durum söz konusu olup borçlu sadece nakit sıkıntısı yaşamaktadır⁶³. Bu hâlde borçlu projesini revize edecek ya da bazı değişiklikler yapacak olabilir. Kaldı ki bu borçlu konkordato talep etmemiş olsaydı iflâsla karşılaşmayacaktır. Borçlunun sadece konkordato talep etmesinin ve bu talebinde başarısız

⁶² Benzer değerlendirmeler için Süha Tanrıver, ‘Konkordato Prosedürünün Islahı İle İlgili Bazı Düşünceler’ (2001) 50(3) AÜHFD 1.

⁶³ Görgün, Börü ve Kodakoğlu (n 13) 554.

olmasının sonucunun iflâsa bağlanması konkordato hukukunun amacına aykırıdır. Konkordato, iflâs ile sonuçlanmayı engelleyen, bunun önüne geçen bir iyileştirme kurumudur. Nitekim yukarıda konkordatoda iflâsla karşılaşılabilecek hâller bakımından yaptığımız değerlendirmede de belirttiğimiz üzere kanun koyucu konkordatoda iflâsla karşılaşılabilecek sonuçları her hâlde önemli bir incelemeye tabi tutmuş ve doğrudan doğruya iflâs sebeplerinin varlığını aramıştır.

Konkordatonun başarıya ulaşamaması hâlini geçici mühlet ve kesin mühlet aşaması bakımından ortak olarak değerlendirmekteyiz. Ancak belirtmek gerekir ki, konkordatonun başarıya ulaşamamasının daha geçici mühlet aşamasında iken anlaşılması zordur⁶⁴. Nitekim İİK m. 287’de, İİK m. 286 uyarınca belgelerin eksiksiz olarak sunulması ile borçluya geçici mühlet verileceği düzenlenmiştir. Burada sunulan projeler, mühlet içerisinde değişikliğe uğramakta ve projenin son hâli niteliğini taşımamaktadır.

Diğer yandan İİK m. 292/1-d hükmünden de anlaşılacağı üzere borca batık olmayan bir şirketin konkordatodan feragat etmesi hâlinde borçlu şirket hakkında iflâs kararı verilemeyeceği sonucu ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla Yargıtay kararlarının aksine borca batık olmayan borçlu şirket de konkordatodan feragat etseydi iflâs sonucuyla karşılaşmayacaktı. Bu hükümden çıkarılacak bir sonuç da kanun koyucu, borca batık olmayan bir şirketin iflâsını zorunlu tutmadığıdır. Dolayısıyla İİK m. 292/1-b bendi ile m. 292/1-d bendi arasındaki bu ilişki dikkate alındığında, b bendi bakımından borca batıklığın ya da diğer bir doğrudan doğruya iflâs hâlinin aranmayacağını söylemek bir çelişki yaratacaktır.

İİK m. 292/1-b kapsamında konkordatonun başarıya ulaşamayacağını anlaşıldığı her hâlde, borçlunun iflâsına karar verilmesi, konkordatonun amacına uygun değildir. Zira borçlunun ön proje teklifi uyarınca alacaklıların eline geçmesi öngörülen miktar ile borçlunun iflâsı hâlinde alacaklıların eline geçebilecek muhtemel miktarı karşılaştırmalı olarak gösteren tabloyu eklemesi gerekmekte olup (İİK m. 286/1-d) konkordatonun başarıya ulaşamayacağı sonucu sebebiyle doğrudan iflâsın alacaklılar lehine olduğu sonucu konkordatonun amacına uygun olmayacaktır. İİK m. 292 hükmünün bent olarak değil, bir bütün olarak dikkate alınarak sonuca ulaşılması gerektiği kanaatindeyiz. Nitekim her bent birbirini etkiler niteliktedir.

İşte bu noktada mahkemenin konkordatonun başarıya ulaşamayacağını anlaşılmaması sebebiyle iflâs kararı verilirken borçlunun mali durumunu, mühletin kaldırılmasının alacaklıların korunması bakımından neden elzem olduğunu, iyileşme ve tasdik durumlarının

⁶⁴ Ancak geçici mühlet talebinin reddi hâlinde İİK m. 292’nin uygulanamayacağına ilişkin bkz. Budak ve Tunç Yücel (n 3) 280; Akyol Aslan (n 2) 59. Aksi yönde olması gereken hukuk bakımından bu aşamada da iflâs kararı verilmesi gerektiği ilişkin bkz Pekcanitez ve Erdönmez (n 16) 27.

neden gerçekleşmediğini ve gerçekleşmeyeceğini içeren komiser raporu gerekçeli olmalı ve somut delillere dayanmalı, Aksi hâlde soyut ve dayanaksız ifadelerle dayanan komiser raporu uyarınca konkordatonun başarıya ulaşamama gerekçesi açıklanmaksızın genel bir ifadeyle başarıya ulaşamama sonucu gösterilmesi hâlinde iflâs kararı verilmemelidir.

Yargıtay'ın özellikle İİK m. 292/1-b'de düzenlenen iflâs sebebinin diğer doğrudan iflâs sebeplerinden daha ağır olmadığı gerekçesine katılamamaktayız. Borca batıklık çok ileri bir durumdur. Konkordatonun başarısızlığı ile borca batıklık hususu birbirinden farklıdır. Bir sermaye şirketinin borca batıklığı, şirket aktiflerinin borçlarını karşılamaya yetmemesi olarak tanımlanabilir⁶⁵. Borca batıklık bir iflâs sebebi olarak karşımıza çıkmakla birlikte borca batık olmayan bir şirketin de faaliyetlerine devam etme ihtimalinin bulunduğu söylenebilecektir. Nitekim Yargıtay'ın kararlarına konu olaylarda da borca batık olmayan borçlu şirket konkordato talebinde bulunmasaydı ticari hayatına devam edecekti.

Açıkladığımız sebeplerle kanunun ve konkordatonun amacı doğrultusunda önerimiz borçlu bakımından iflâsın açılması sonucunun doğması için borca batıklık gibi doğrudan doğruya iflâs sebeplerinden birinin varlığının aranması olup bu husus söz konusu hükümdeki soyut durumu ve konkordatonun diğer hükümleri ile olan çelişkiyi ortadan kaldıracaktır. Nitekim doktrindeki çoğunluk görüş de başarı ihtimalinin hiç bulunmaması hâlinde ancak iflâs kararı verilebileceği yönündedir. Konkordatonun hiç başarılı olamayacağının değerlendirilmesinde borca batıklık gibi bir doğrudan doğruya iflâs sebebinin aranması hükmün bir bütün olarak lafzına da uygun olacaktır.

İşletmelerin faaliyetlerine devam etmesini amaçlayan konkordato talebi sonucunda kapsamı belirli olmayan, her somut olaya göre değişen bir kavram sebebiyle iflâs sonucunun doğması sonucu konkordato hukuku bakımından da amaçlanan bir sonuç değildir. Özellikle konkordatonun başarısızlığı sebebiyle iflâs kararı verilirken borçlunun davranışlarının, iyileşme durumunun olmadığının tespiti ve borçlu yönünden iflâstan başkaca bir sonucun olmadığı konkordatonun amacı dikkate alınarak gerekçelendirilmelidir. Bu husus, iflâsın son çare olmasına da uygun olacaktır. Kanunda yapılacak değişiklikler diğer konkordato hükümleri ve konkordatonun amacı ile de çalışmayacak şekilde konkordatonun başarıya ulaşamayacağının anlaşılması hâlinde iflâs sonucunun doğması için doğrudan iflâs sebeplerinin aranması gibi daha somut sebeplerin burada da aranması yönünde değişiklik yapılarak İİK m. 292 hükmü dolayısıyla ortaya çıkan bu yorum farklılıklarının giderilmesi yerinde olacaktır.

⁶⁵ Oğuz Atalay, *Borca Batıklık ve İflâsın Ertelenmesi* (2. Baskı, Güncel Yayınevi 2007) 20.

SONUÇ

Konkordatonun başarıya ulaşamayacağının anlaşılması İİK m. 292/1-b’de özel bir iflâs sebebi olarak düzenlenmiştir. Bununla birlikte hükmün lafzından yola çıkıldığında başkaca bir şartın aranmadığı anlaşılabilir. Konkordatonun amacı bağlamında değerlendirme yapıldığında hükmün tek başına iflâs sebebi olduğunu söylemek güçtür. Nitekim iflâs ağır bir sonuçtur ve iflâsa son çare olarak başvurulmalıdır. Bununla birlikte Yargıtay’ın söz konusu hüküm bakımından verdiği kararlarda başkaca bir sebep aramaksızın sadece başarıya ulaşamama gerekçesiyle iflâs kararı verilebileceği görüşünde olduğu görülmektedir.

Konkordatonun başarıya ulaşma ihtimali, borçlunun mali durumunun düzelmesi veya konkordatonun tasdik edilmesi ihtimallerini kapsamaktadır. Bu sebeple mali durumu düzelme bile ya da tasdik edilemeyecek ancak iyileşme durumu korunuyorsa sadece mühlet kaldırılarak talebin reddine karar verilmeli ancak iflâs kararı verilmemelidir. Yine borçlunun konkordato talebinin tasdiki ihtimali korunuyorsa iyileşme olmaması sebebiyle iflâs kararı verilmemeli, burada iyileşme olmadığı ölçüsü dikkatli değerlendirilmelidir. Bu ölçünün de somut ve objektif olarak bir doğrudan doğruya iflâs sebebinin bulunması ile değerlendirilebileceği kanaatindeyiz.

Dürüst bir borçlunun konkordatoyla ulaşmak istediği sonuç karşısında İİK m. 292/1-b’nin tek başına bir iflâs sebebi olduğu sonucuna ulaşılması konkordatonun amacına da aykırıdır. Nitekim konkordato sürecinde mühlet kararından sonraki bir aşama olan ve iflâsın açılması sonucunu doğuran tasdik talebinin reddi ya da konkordatonun tamamen feshi hâllerinde dahi ancak doğrudan doğruya iflâs sebeplerinden birinin bulunması hâlinde borçlu hakkında iflâs kararı verilebileceği düzenlenmiştir (İİK m. 308, m. 308/f).

Diğer yandan konkordatonun başarıya ulaşamaması sebebiyle iflâs kararı verilmesini düzenleyen İİK m. 292’de d) bendinde borca batık sermaye şirketinin konkordatodan feragat etmesi hâlinde hakkında iflâs kararı verileceği düzenlenmiştir. Söz konusu hükümden yola çıkılarak borca batık olmayan bir borçlunun konkordatodan feragat etmesi hâlinde hakkında iflâs kararı verilemeyecektir. Kanun koyucunun borca batık olmayan borçlunun iflâsını amaçlamadığı açıktır.

Konkordatonun başarısızlığı sebebiyle iflâs kararı verilirken borçlunun davranışlarının, iyileşme durumunun olmadığının tespiti ve borçlu yönünden iflâstan başkaca bir sonucun olmadığı konkordatonun amacı dikkate alınarak gerekçelendirilmelidir. Bu husus, iflâsın son

çare olmasına da uygun olacaktır. Bu kapsamda borçlunun iyiniyetli ve dürüst davranması, projesinde samimi olması, komiserin konkordatonun başarıya ulaşamayacağını gösteren raporu gerekçeli olmalı ve somut delillere dayanmalıdır.

Yukarıda da ifade edildiği üzere genel kabul de başarı ihtimalinin hiç bulunmaması hâlinde ancak iflâs kararı verilebileceği yönündedir. Konkordatonun hiç başarılı olamayacağının değerlendirilmesinde borca batıklık gibi bir doğrudan doğruya iflâs sebebinin aranması hükmün bir bütün olarak lafzına da uygun olacaktır.

Konkordatonun başarıya ulaşamayacağının anlaşılması hâlinde iflâs sonucunun doğması için diğer konkordato hükümleri ve konkordatonun amacı ile de çelişmeyecek şekilde borca batıklık gibi somut doğrudan iflâs sebeplerinden birinin burada da aranması yönünde kanunda değişiklik yapılarak İİK m. 292 hükmü dolayısıyla ortaya çıkan bu yorum farklılıklarının giderilmesi yerinde olacaktır.

KAYNAKÇA

Akyol Aslan L, ‘7101 Sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikler Çerçevesinde Adi Konkordatoda Borçlunun Doğrudan Doğruya İflâsına Karar Verilebilecek Hâller’ (2019) 15(42) MİHDER 41-104.

Akyürek A ve Akyürek R, *Konkordato Hukuku* (Yetkin Yayınları 2019).

Altay S ve Eskiocak A, *Konkordato ve Yeniden Yapılandırma Hukuku* (4. Baskı, Vedat Kitapçılık 2018).

Arslan R, Yılmaz E, Taşpınar Ayvaz S ve Hanağası E, *İcra ve İflâs Hukuku* (9. Baskı, Yetkin Yayınları 2023).

Aşık İ, Oruç Y, Tok O, Saçar ÖF ve Aşit R, *İcra ve İflâs Hukuku* (3. Baskı, Seçkin Yayıncılık 2024).

Atalay O, *Borca Batıklık ve İflâsın Ertelenmesi* (2. Baskı, Güncel Yayınevi 2007).

Atalı M, Ermenek İ ve Erdoğan E, *İcra ve İflâs Hukuku* (8. Baskı, Yetkin Yayınları 2024).

Biçer L ve Şua MF, ‘Borca Batık Olmayan Bir Sermaye Şirketinin Konkordato Talebinin Başarıya Ulaşamayacağı Kesin Mühlet İçinde Anlaşıldığında Mahkeme Re’sen ve Başka Bir İnceleme Yapmaksızın İflâsa Karar Vermeli Midir?’ (2021) 18(2) YÜHFD 727-741.

Börü L, ‘Borçlunun Mali Durumunun İyileşme Ümidi Olmadığının Açıkça Anlaşılması Durumunda Konkordato Mühleti Kaldırılarak İflâsına Karar Verilmesi Gerektiğine İlişkin İsviçre Federal Temyiz Mahkemesi Kararı Üzerine Bazı Değerlendirmeler’ (2020) 16(46) MİHDER 515-532.

Budak AC ve Kale S, ‘Yeni Konkordato Hukuku’ içinde Yeşilova B (edt), *Madde 308* (3. Baskı, Yetkin Yayınları 2023).

Budak AC ve Tunç Yücel M, ‘Yeni Konkordato Hukuku’ içinde Yeşilova B (edt), *Madde 292* (3. Baskı, Yetkin Yayınları 2023).

Buruloğlu E ve Reyna Y, *Konkordato Hukuku* (Yörük Matbaası 1968).

Doğan E, *Konkordatonun Tasdiki Yargılaması* (Yetkin Yayınları 2020).

Erdönmez G, *Alacaklılara Zarar Verme Kastıyla Yapılan Tasarrufların İptali* (2. Baskı, On İki Levha Yayıncılık 2019).

Ermenek İ, ‘Borca Batıklık Nedenine Dayalı Konkordatoda Geçici Mühletin Kaldırılması’ (2020) 1(64) *Adalet Dergisi* 507-530.

Eroğlu O, ‘İflâs Dışı Adi Konkordato Mühleti İçerisinde Borçlunun İflâsına Karar Verilebilecek Durumlar’ (2019) 27(3) *SÜHFD* 785-807.

Görgün LŞ, Börü L ve Kodakoğlu M, *İcra ve İflâs Hukuku* (6. Baskı, Yetkin Yayınları 2025).

Kale S, ‘7101 Sayılı İcra ve İflâs Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Çerçevesinde İflâs Dışı Adi Konkordato’ (2018) 5(1) *İstanbul Medipol Üniversitesi HFD* 213-270.

Kuru B, *İcra ve İflas Hukuku El Kitabı* (2. Baskı, Adalet Yayınevi 2013).

Özekes M, *İcra Hukukunda Temel Haklar ve İlkeler* (Adalet Yayınevi 2009).

Öztekin S, ‘Yeni Konkordato Hukuku’ içinde Yeşilova B (edt), *Madde 285* (3. Baskı, Yetkin Yayınları 2023).

Pekcanıtez H ve Erdönmez G, *7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato* (Vedat Kitapçılık 2018).

Pekcanıtez H, Atalay O, Sungurtekin Özkan M ve Özekes M, *İcra ve İflâs Hukuku* (9. Baskı, On İki Levha Yayınları 2022).

Postacıoğlu İ, *Konkordato* (Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü 1965).

Sarısözen MS, *Konkordato* (6. Baskı, Yetkin Yayınları 2024).

Tanrıver S, ‘İflas Dışı Adi Konkordatoya İlişkin Temel Problemler ve Çözüm Arayışları’, *Türk Medeni Usul ve İcra İflas Hukukçuları Birliği Toplantısı 12. Antalya Toplantısı* (Türkiye Barolar Birliği Yayınları 2017).

Tanrıver S, ‘Konkordato Prosedürünün Islahı İle İlgili Bazı Düşünceler’ (2001) 50(3) AÜHFD 1-9.

Tanrıver S, ‘Konkordatonun Tasdik Şartı Olarak Dürüstlük Koşulu’, Makalelerim (Asil Yayın Dağıtım 2005) 1085-2005.

Taşpınar Ayvaz S, ‘Konkordatonun Tamamen Feshi’, 7101 sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato, Türk Medeni Usul ve İcra İflas Hukukçuları Birliği 16. Antalya Toplantısı, 5-6 Ekim 2018 (T.C. Adalet Bakanlığı Yayınları 2019).

Yardım ME, ‘İİK m. 292 Çerçevesinde Konkordato Mühletinin Kaldırılması Prosedürü’ (2020) 16(45) 71-132.

Yeşilova B, ‘Yeni Konkordato Hukuku’ içinde Yeşilova B (edt), *Madde 297* (3. Baskı, Yetkin Yayınları 2023).

Yılmaz E, ‘Borçlunun İhtiyarı İle Kendi İflâsını İstemesi Durumunda Mahkemenin İnceleme Yetkisi’ (1985) (1) Ankara Barosu Dergisi 22-34.